

ՆՇԽԱՐՔ ՆԱԽՆԵԱՑ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ա. ԵՓՐԵՄԻ ԱՍՈՐԻՈՑ

ՎԵՇՏԱՍԱՆ ԱՍԱՑՈՒԱԾՔ ՎԱՍՆ ՆԻԿՈՍԻԴԵԱՅ ՔԱՂԱՔԻՆ

ՎԵՅՆՈՐԴ ՎԱՍՆ ՆԻԿՈՍԻԴԵԱՅ

(Շար. ՍԻՈՆ ԹԻՐ 1 ԷԳ)

Եղև տէր շարժումն սաստիկ, զի ահնարկեցին կամք քո: Ձիք ընդ ակնարկելի և ընդ զօրծ քո անազանի⁽¹⁾ քան զախա՞ն թաթափել: Երա՞գ է փայլակն քան զամենայն, զի ընդ սկի՛ղբն է կատարումն իւր: Առաւել քան զնա ստիպէ զօրծ քո ընդ հրամանի քում: Ի միում ակնարկելի տկան, կապեալ են հրաման և զօրծ քո: Եւ վիպէ պատերազմն և զօրծն Ամաղեկի, զի ի նմա՞ պաշտեցան երկոքին: Եղև մեզ Մովսէս հայելի, յայտնի եցոյց զձածուկս, զի յոր կոյս և շարմեցան ձեռք իւր, և զեն յանկարծ արդիւնք: Եթէ ի ձեռն թովին ծանու ընթանայր զօրծ ակնարկելոյ քո, քանի՛ ևս արագ իցէ ակնարկել քո ի ձեռն արագ սիրելոյ քո: Ի ժամանակի զի հաստէին արարածք ի ձեռն⁽²⁾ արագ որդւոյդ⁽³⁾ քո, որպէս և խաղաց ակնարկել քո, և զեն յանկարծ կամք քո: Նոյնպէս ի ժամ ապականութեան, իրբև ի ժամուն կազմուն⁽⁴⁾ կազմութեան, ուր և ակնարկեցին կամք քո, և և զեն անդ կործանումն: Մեղմ և երազ ակնարկելոյդ, ընթանա՞ն բարկութիւն և ողորմութիւն: Իրբև ոչ մաստակի մեղմութիւն քո, և ոչ շարժի հանգարտութիւն քո: Ընթացան բարկութիւն և ողորմութիւն քո, ի մի՛ քաղաքն հասարակ: Անկաւ կէսն ի բարկութենէ քումմէ, և մնաց կէսն ողորմութեամբ քով: Գիշերն պահեսա էր յեղւպոսս, ի վրէժխնդրութիւն և ի փրկութիւն: Կորեան ի նմա անգրանիկքն Եղւպոսսի, կեցին ի նմա անգրանիկքն

Երբայեցոց: Պահէ՛սա էր և տիւն այն ի զլորումն և ի կործանումն: Հրամանն որ կործանեաց զքաղաքս, աւգնէ՛ այլոց երկրորդիւ: Ձմարմինս զոր ապականեաց աւարիչն, ոչ վայրապար ապականեաց: Կազմեաց զնոսա հանճարով, և ապականեաց իմաստութեամբ: Իմաստութեամբ առնէ հաստիչն յարինուածս և ապականութիւնս: Յարարչութեանն նորա յարինուածք, և յապականութեանն նորա շրփոթք: Եթէ իմաստաբար կազմեաց, իմաստաբար և ապականեաց: Նովին իմաստութեամբն իրբև կազմեաց, ապականէ՛ իրբև ապականէ: Թէ կազմութիւն նորա բարի է, և ապականելն իմաստուն է: Յորժամ ապականէ ամենազէտն, և ապականելն իւր կազմութիւն է: Ամենայն կազմութիւն որ զիտութեամբ ոչ կազմեացաւ, ապականութիւն է, յանգզնութիւն է: Անկանի ամենայն, զի զիտութեամբ կայ ամենայն: Եւ եթէ բարկութիւն ապականէ, զըճաշակս ստուգութեան իւրոյ եցոյց: Որպէս հաստատեաց զնոսա զթութեամբ, և եցոյց զըճաշակս շնորհի իւրոյ: Եւ թէ զթութեամբ ժողովեաց զնոսա, նախ քան զբարկութիւն կամ զամպարչտել: Նման է կատարումն այս սկզբանն, զի սկսաւ և կատարումն այս սկզբանն: Եմոյձ զնոսա զթութեամբ, և ևհան զնոսա սիրով: Ի սկզբանն և ի կատարման, պաշտեաց զնոսա շնորհ: Շնորհդ և ստուգութիւնդ քո, ոչ եպերին երկոքին, զի բարձր⁽⁵⁾ են երկոքին յեպերանաց ազատութեան մերոյ: Շնորհդ այդ քո նկարեաց զկերպարանս, ոչ վարձուք և ոչ զընովք: Եղծ զնոսա ստուգութիւն քո, ոչ

(1) Յօրմանկին նախ զեալ ամազան, ապա ուղղեալ ի ձեռն սրբազնին, յաւելով և ի վերայ զային:

(2) Նշանագիրդ Ե յաւելեալ յուղղէն:

(3) Դ յաւելուած ուղղչին:

(4) Անսովորական նշանումն:

(5) Նշանագիրդ Բ յաւելեալ ի վերայ զային:

յանիրաւի եւ ո՛չ կաշառաւք: Զի ձրի է պարզեւդ քո, ո՛չ կարէ կպերել ատոյ նորա: Զի յարժանի է խրատ քո, ո՛չ կարէ մեղ գնել փնասակար: Զի ո՛չ վայրապար, եւ ընդ ամտաս(¹) չիք որ կարէ արտնջել: Զի ոչ անմտութեամբ հարկանես, չիք որ կարէ հայհոյել: Ո՛ր սարտիցէ ի տուողէն, իբրեւ բարեո՛ք տայ նմա: Ո՛ր արտնջեցէ զդատողէն(²), իբրեւ յիրաւի հարկանէ գնա: Իբրեւ քաղցր է շնորհ պոյ քո, սիրէ՛ նա զարժանն: Զի զոյ ի նմա ընտրողութիւն, զո՛յ ի նմա եւ ստուգութիւն: Իմաստուն է եւ ստուգութիւն քո, զի ապականեսցէ՛ եւ զգուեսցէ: Մածկեալ է ի նմա իմաստութիւն, եւ խառնեալ է ի նմա եւ քաղցրութիւն: Քաղցրութիւնդ քո սաստիկ է, զի որոշմամբ է քաղցրութիւն իւր: Սաստկութիւնդ քո կակուղ է, զի իմաստութեամբ է խտտութիւն իւր: Քանզի սաստիկ է քաղցրութիւն քո, քանի՛ կակուղ է խտտութիւն քո: Զի խառնեալ է ընդ միմեանս շնորհքդ քո եւ ստուգութիւն քո, մի՛ է այսուհետեւ ընտրողութիւն: Որ մերկանալ(³) եւ զգնեալ զյորջորջանս, բաժանի յերկուս անուանս: Եւ ստուգութեան ոչ բաժանի անուամբ իւրով, զի ո՛չ պատահի բնութիւն իւր: Ստացաւ բաժինս անուամբք, զի յերկուս անուանս կոչեցաւ: Ինքն իսկ զխտտութիւնդ քո ունի անուանս եւ փոփոխմունս, զի նոքաւք կարացէ մարդկութիւնս ուսանել զբարկութիւն եւ զգթութիւն քո: Երկուս իրս ունի շնորհք քո, զգթութիւն եւ զընտրողութիւն: Զի իբրեւ պարզեւք ձրեւոյ ընտրողութեան տուեալ լինին: Ո՛չ ի կորուստ անխախտ ցանել զգանձ իւր շնորհքդ քո: Եթէ աւնարդի պարզեւ նորա, ցաւէ՛ ընտրողութեան նորա: Չարչարի ընդ նմա ստուգութիւնն, պահանջէ՛ զըթնամանս զրկանաց նորա: Իբրու բարձր են ի կարեաց, եւ վերազոյն ի փնասուց: Չարչարի ընդ մարդկութեան, զի աւգնեցեն նմա երկօքեան: Զի ուր է պակասութիւն, բացցեն զգանձս իւր շնորհքդ քո: Եւ ուր եղեւ զլացութիւն, ցուցցէ՛ զգաւազան իւր ստուգութիւն իւր: Բայց զի որպէս չարութիւն է,

եթէ ո՛չ տայցեն շնորհքդ քո: Եւ պակասութիւն անհնարին է մեղ, եթէ փակեցէլ գտուն ապաւինի իւրոյ: Նոյնպէս զարձեալ անարէնութիւն է, եթէ ոչ խրատէ ստուգութիւնդ քո: Եւ փեաւ է մեղ սաստիկ, եթէ լուէ՛ ի մէնջ գաւազանն: Բայց ո՛չ արդեւուն շնորհք նորա զպարզեւ իւր ի մարդկութենէ, զի ահա արեգակն իւր յարարածս իւր ծագեալ է զբարեաւք եւ ըզշարեաւք: Ո՛չ զաղարէ եւ(⁴) ստուգութիւնն, աւգնութեամբ իւրովք ի մարդկութենէ: Զի ահա երկիւղուկք յամենայն վայրի, եւ արհաւիրք յամենայն տեղիս: Ի ժամու զի անկաւ քաղաքն, ո՛չ ապրեցուցին գնա շնորհքն: Տեղեակ էր թէ յաւգո՛ւտ սաստեաց անդ ստուգութիւնն: Մի՛ վիրաւորիք եւ ապաւինիք ի դեղս շնորհացն զի բժշկէ: Զի ոչ քաղցրանայ շնորհացն, եթէ ցաւովք ձերովք առաքինեսցի: Չա՛ր է բժիշկ որ սպասէ, զի յաճախեսցին ցաւք ի զովեւս նմա: Թէպէտեւ ձրի բժշկէ, յոյժ չա՛ր է շնորհք նորա: Ցաւէ՛ յոյժ շնորհացն եթէ ի ձեռն ցաւոց առաքինեսցի: Են նորա այլ կողմանք, որովք հաճի՛ թէ զովեսցի: Նա առաքինեցաւ ի սկզբանէ, եւ նոյն զովի՛ ի կատարման: Արդեւք մարթի առաւել, զի յերկուս կողմանս առաքինեսցի: Հաստատեաց զնոսս ի սկզբանէ, առանց զորժոց ձրի միայն: Անուուն ի վախճանի, որպէս եւ տուն փոխ, եւ առնուն ա՛յլ եւս բազում ձրի: Հատուցանէ զփոխարէնս ստուգութիւնն, տա՛յ չափով գնատուցմունս: Տան զարձեալ եւ շնորհքն, բազում եւս աւելի քան զչափն, ոչ ըստ վաստակոց արդարոց: Նոյնպէս եւ թէ առնու զվարձն, ի ձեռն ստիաւ վաստակոց, առնո՛ւ զանչափ եւ զանպատում պարզեւ: Վաստակն իւր պատճառ լինի, զի մացէ՛ առցէ բազում: Այստեղիք սիրեն շնորհքն առաքինանալ առ ներքինս: Զի որպէս վերնոցն ետուն առանց վաստակոց ձրի միայն, նո՛յնպէս եւ ներքնոց տացէ ի ստիաւ պատճառս զարքայութիւնն: Ահա ի սկզբանն առաքինութիւն իւր, եւ ի կատարածի՛ զովեւս նորա:

Տէր Աստուած ողորմաւ տեսնե ներսիս
ստացաղի սորա, ի քո զարշառմն: Ամէն:—
Հրապարակեայ

Յ. Յ. Մ.

(¹) Տեղիս այս որպէս բազում ունէ յորինակին բնագիրն, խանգաւեալ քուի: Խնաս բանիկ անյայտ:

(²) Նսանաղիւղդ զ ի վերայ տղին գեալ:

(³) Յօրթակին գրի առանց յի:

(⁴) Եւ յաւելեալ ի լուսանցս ի ձեռն ուղղչին: